

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2020

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

Tomáše Vymazala a Evy Matyášové

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(sněmovní tisk č. 624)

Pozměňovací návrh k sněmovnímu tisku č. 624

(povolení používání výpočetní techniky pro účely vzdělávání odsouzených)

1. Za část třetí se vkládá nová část čtvrtá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o výkonu vazby

Čl. V

V § 17 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění zákona č. 208/2000 Sb., zákona č. 52/2004 Sb. a zákona č. 276/2013 Sb. se doplňuje nový odstavec 3, který zní:

„(3) Ředitel věznice může v odůvodněných případech, zejména za účelem vzdělávání, obviněnému umožnit používání výpočetní techniky na zařízeních poskytnutých věznicí a pod její kontrolou.“.

Dosavadní části čtvrtá až jedenáctá se označují jako části pátá až dvanáctá.

Dosavadní čl. V až XII se označují jako čl. VI až XIII.

2. V dosavadní části páté se za novelizační bod 1 doplňuje nový novelizační bod A, který zní:

„A. V § 34 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „; za tímto účelem může ředitel věznice těmto odsouzeným umožnit používání výpočetní techniky na zařízeních poskytnutých věznicí a pod její kontrolou.“.

Následující novelizační body se přečísloují.

Odůvodnění

Pro odsouzené vykonávající trest odnětí svobody nebo obviněné ve výkonu vazby se na úrovni zákona jednoznačně vyjasní, kdo je oprávněn povolovat používání výpočetní techniky na zařízeních spravovaných věznicí a to zejména za účelem vzdělávání. Dosud ředitelé věznic při zamítání žádostí o použití výpočetní techniky a o povolení využít datovou síť argumentovali mimo jiné i tím, že o povolení má rozhodovat Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, a pokud se na něj žadatelé obrátili, byli odkázáni zpět na ředitele věznic.

Tato pravomoc ředitele věznice bude přispívat ke zpřístupnění a zkvalitnění formálního vzdělání pro odsouzené ve výkonu trestu a obviněné ve vazbě. Umožní případně i dokončit studium odsouzeným či obviněným, kteří s ním začali před nástupem do výkonu trestu nebo vazby. Jednoznačné zakotvení možnosti povolovat používání výpočetní techniky na zařízeních spravovaných věznicí a pod její kontrolou v rámci kompetence ředitelů věznic bude přispívat ke zvyšování kvalifikace odsouzených a obviněných a k jejich rychlejší resocializaci po propuštění z výkonu trestu či vazby. Formální vzdělávání obecně lze navíc vždy považovat za

aktivitu, která je v souladu s programy zacházení, a je také jedním z nejlepších nástrojů k nápravě a následné resocializaci.

Povolování použití výpočetní techniky na zařízeních spravovaných věznicí a pod její kontrolou ředitelem také umožní vysokoškolské vzdělávání odsouzeným zařazeným k výkonu trestu do věznic se zvýšenou ostrahou. Odsouzení v těchto věznicích totiž doposud neměli možnost studovat na vysokých školách právě z toho důvodu, že nemohou používat PC a nemohou využívat datovou síť, zatímco odsouzení ve věznicích s ostrahou tuto možnost, byť ve velmi omezené míře, mají. Určitá omezení odsouzených ve věznicích se zvýšenou ostrahou oproti těm ve věznicích s ostrahou jsou očekávatelná a pochopitelná, ale umožnit odsouzeným, kteří mají snahu na sobě pracovat, v rámci výkonu trestu studovat by mělo být v zájmu celé společnosti. Nejde o jakoukoliv úlevu z uloženého trestu, nýbrž o práci navíc. Vzdělání je navíc bezpečně nejúčinnější, pokud jde o způsoby, kterými lze zvednout životní úroveň odsouzených po propuštění z výkonu trestu a podpořit v nich pocit osobní zodpovědnosti za vlastní rozhodnutí a jednání.

Bez nadsázky lze říci, že už samotná možnost ředitele věznic povolovat přístup k výpočetní technice na zařízeních spravovaných věznicí a pod její kontrolou odstraní základní bariéru pro další spolupráci vysokých škol s věznicemi, kterou je nemožnost elektronické komunikace se školou. Bez ní totiž nelze plnohodnotné vysokoškolské studium během výkonu trestu nebo vazby realizovat, což pracovníky vysokých škol odrazuje od snahy s věznicemi jednat, spolupracovat či cokoli koordinovat. Taková snaha je totiž v současnosti nezřídka pouhou ztrátou času. Protože vysoké školy už nyní, v souvislosti s pandemií koronaviru COVID-19, plně tolerují realizování zkoušek přes Skype, studium z věznic už zpravidla nebude vyžadovat ani vstup pedagogických pracovníků škol do věznic, což pro jednotlivé věznic významně snižuje personální náročnost zajištění podmínek pro řádné studium.

Kladné vyřízení žádostí studujících odsouzených a obviněných také celkově přispěje k lepšímu zabezpečení věznic dalšími PC (či výpočetní technikou obecně). Díky jejich většímu vytížení z důvodu studia bude Vězeňská služba České republiky (dále jen „VS“) totiž konečně motivována k rozšiřování technického zázemí věznic o další PC. Ty budou následně mimo formálního studia sloužit zejména v rámci programů zacházení a v budoucnu i k plně kontrolované elektronické komunikaci s vnějším světem.

Tento pozměňovací návrh sleduje také cíle vytyčené Evropskými vězeňskými pravidly [Doporučení Rec (2006) 2 Výboru ministrů členským státům k Evropským vězeňským pravidlům (schváleno Výborem ministrů dne 11. ledna 2006 na 952. zasedání náměstků ministrů)], která obecně doporučují podporovat studium odsouzených během výkonu trestu. Viz mimo jiné bod 28.7 písm. a) který zní:

„Výchova vězňů by v rámci možností měla být:

a) integrována do veřejného výchovně vzdělávacího systému dané země, aby vězni po propuštění mohli bez potíží pokračovat ve svém vzdělávání a odborném výcviku,“.

Doplnění navrhovaných ustanovení do zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZVV) a zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZVTOS), bude mít minimální dopad na státní rozpočet. Věznice již z většiny potřebným technickým zázemím a prostředky disponují. Počet vyřizovaných žádostí jednotlivými řediteli lze odhadnout v řádu jednotek na věznici za rok, protože osob, které vykonávají vazbu nebo trest odnětí svobody a současně jsou studenty vysokých škol nebo případně středních škol a vyšších odborných škol (zejména u těchto škol lze předpokládat potřebu povolení užívání PC a možnosti občasného připojení k datové síti za účelem komunikace se školou) je velmi málo.

Návrh nevyžaduje přístup odsouzených či obviněných k veřejné datové síti nebo využívání vlastní výpočetní techniky. Možnost odsouzených či obviněných používat výpočetní techniku na zařízeních spravovaných věznicí tedy nepředstavuje bezpečnostní riziko, neboť tato zařízení jsou nepřetržitě monitorována výkonným zaznamenávacím a vyhodnocovacím nástrojem.

V návrhu § 17 odst. 3 ZVV se zavádí možnost ředitele věznice umožnit obviněným ve výkonu vazby používání výpočetní techniky na zařízeních spravovaných věznicí a pod její kontrolou. V návrhu doplnění § 34 odst. 1 ZVTOS se zavádí tatáž možnost ředitele věznice ve vztahu k odsouzeným vykonávajícím trest odnětí svobody. Kontrola využití těchto zařízení a datové sítě bude probíhat způsobem vymezeným ve vnitřním řádu věznice (tedy dle konkrétních podmínek v konkrétní věznici). Tyto návrhy na úrovni zákona jednoznačně zavádějí možnost ředitelů věznic takovýto přístup umožňovat a jsou tedy výslovným určením příslušnosti ředitelů věznic k rozhodování v této věci.

Platné znění příslušných částí zákonů s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

Zákon o výkonu vazby

§ 17

Uspokojování kulturních potřeb

(1) Obviněný má právo objednat si na svůj náklad knihy, denní tisk a časopisy, včetně zahraničních, pokud jsou distribuované v tuzemsku. Může si půjčovat a hrát společenské hry, z vězeňské knihovny si půjčovat beletrii a odborné publikace, včetně právních předpisů.

(2) Vlastní přenosný radiopřijímač a televizor, pokud jsou napájeny z vlastního zdroje, pro který je v přijímači prostor a je jeho součástí, se obviněnému umožní používat po provedení kontroly technických parametrů ke zjištění, zda nebylo instalováno nežádoucí zařízení. Provedení kontroly zajistí na náklady obviněného správa věznice. Pokud jsou pro to ve věznici

podmínky, může, po provedení kontroly uvedené ve větě první, ředitel věznice povolit připojení radiopřijímačů a televizorů na elektrickou síť.

(3) Ředitel věznice může v odůvodněných případech, zejména za účelem vzdělávání, obviněnému umožnit používání výpočetní techniky na zařízeních poskytnutých věznicí a pod její kontrolou.

Zákon o výkonu trestu odnětí svobody

§ 34

Vzdělávání odsouzených

(1) Odsouzeným, u nichž jsou pro to předpoklady, se obvykle umožní, aby získali vzdělání na základní nebo i střední škole, anebo se zúčastnili dalších forem vzdělávání, které jim umožní získat a zvyšovat si svoji pracovní kvalifikaci; **za tímto účelem může ředitel věznice těmto odsouzeným umožnit používání výpočetní techniky na zařízeních poskytnutých věznicí a pod její kontrolou.**

(2) Odsouzení zařazení do denní formy studia jsou pro účely tohoto zákona posuzováni jako odsouzení zařazení do práce.